

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Oppimisen tuen uudistus astuu voimaan – mitä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tulisi tietää?

Jukka Vetoniemi,
KT, Opetusneuvos
Opetushallitus

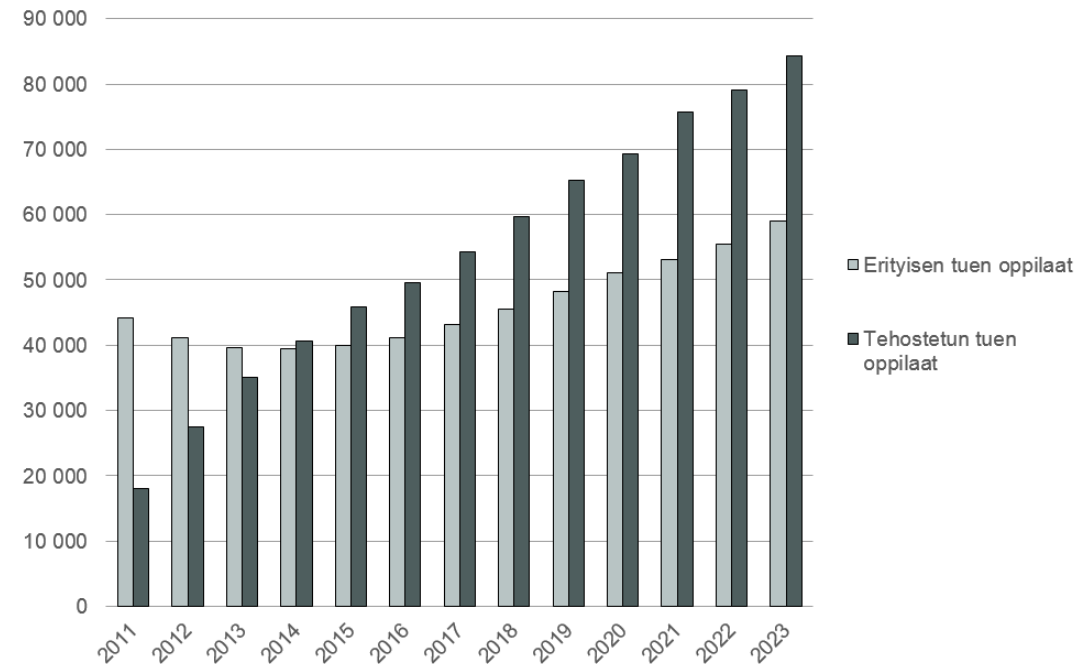

Oppimisen tuki uudistuu esiopetuksesta toiselle asteelle

- **Esi- ja perusopetus:** muutokset astuvat pääosin voimaan 1.8.2025 (osa vuotta myöhemmin).
- **Lukiokoulutus:** muutokset astuvat voimaan 1.8.2025.
- **Ammatillinen koulutus:** muutokset astuvat voimaan 1.8.2026.
- Pääministeri Petteri Orpon Hallitusohjelman tavoitteena on
 - **selkeyttää** oppimisen tukea
 - **yhtenäistää** tuen jatkumo varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.
- Keskeisenä lähtökohtana on siirtää tuen painopistettä varhaiseen ja oikea-aikaiseen tukemiseen.

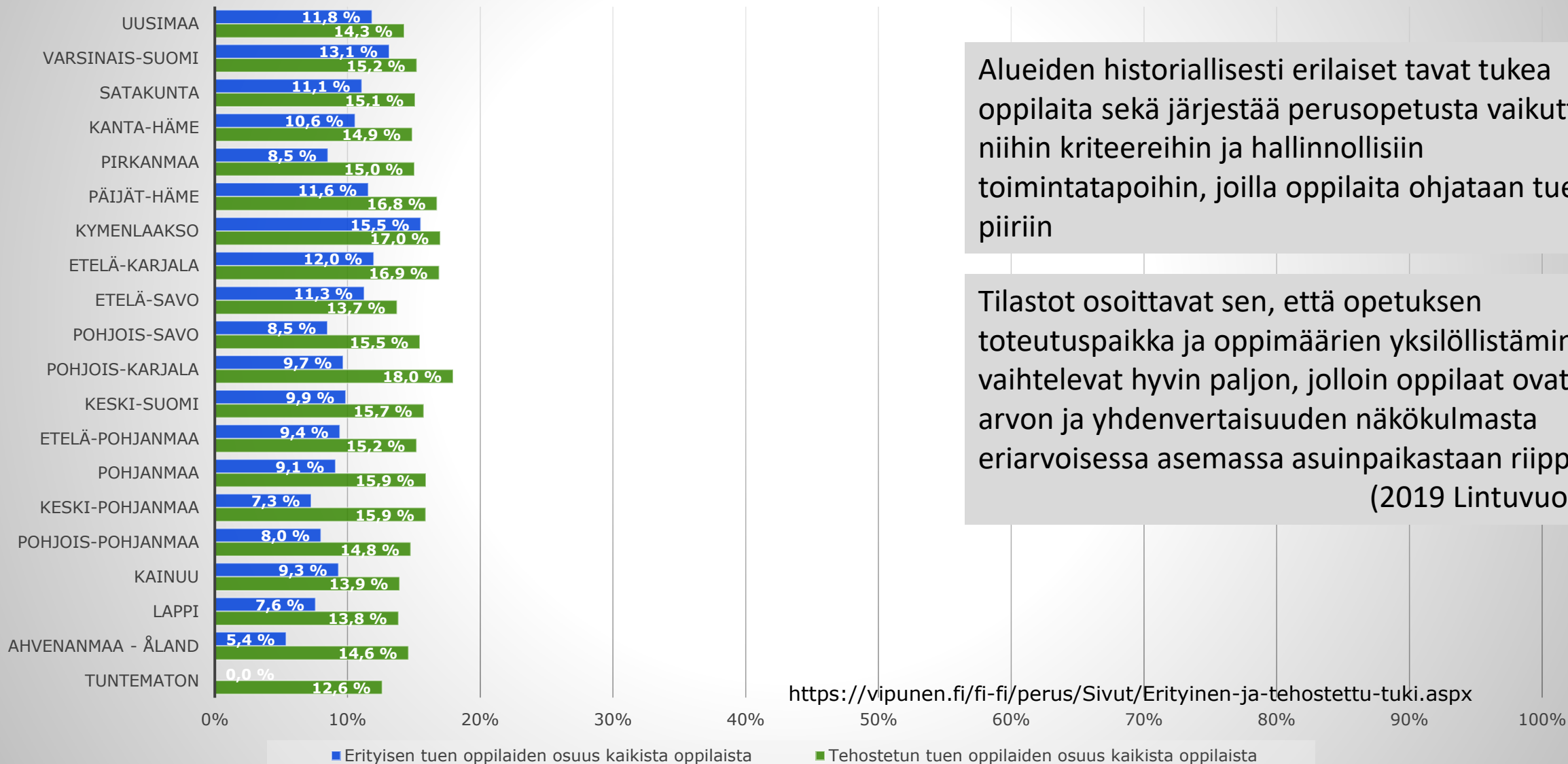
Esi- ja perusopetuksen tuen uudistus

- Tuen lakiuudistuksen tavoitteena on, että **lapsilla ja oppilailla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet saada tukea oppimiseensa sekä ryhmän jäsenenä että yksilöinä.**
- Tavoitteena on vähentää **opetushenkilöstön hallinnollista työtä vähentämällä tuen arvioinnissa, päätöksenteossa ja suunnittelussa tarvittavien asiakirjojen määrää.**

Erityisen tuen ja tehostetun tuen oppilaat esi- ja perusopetuksessa (Vipunen)

Tehostetun ja erityisen tuen oppilaat: erityisen tuen oppilaiden osuus kaikista oppilaista, tehostetun tuen oppilaiden osuus kaikista oppilaista

Alueiden historiallisesti erilaiset tavat tukea oppilaita sekä järjestää perusopetusta vaikuttavat niihin kriteereihin ja hallinnollisiin toimintatapoihin, joilla oppilaita ohjataan tuen piiriin

Tilastot osoittavat sen, että opetuksen toteutuspaikka ja oppimäärien yksilöllistäminen vaihtelevat hyvin paljon, jolloin oppilaat ovat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta eriarvoisessa asemassa asuinpaikastaan riippuen.
(2019 Lintuvuori)

Arvot ovat koulutuksen kivijalka

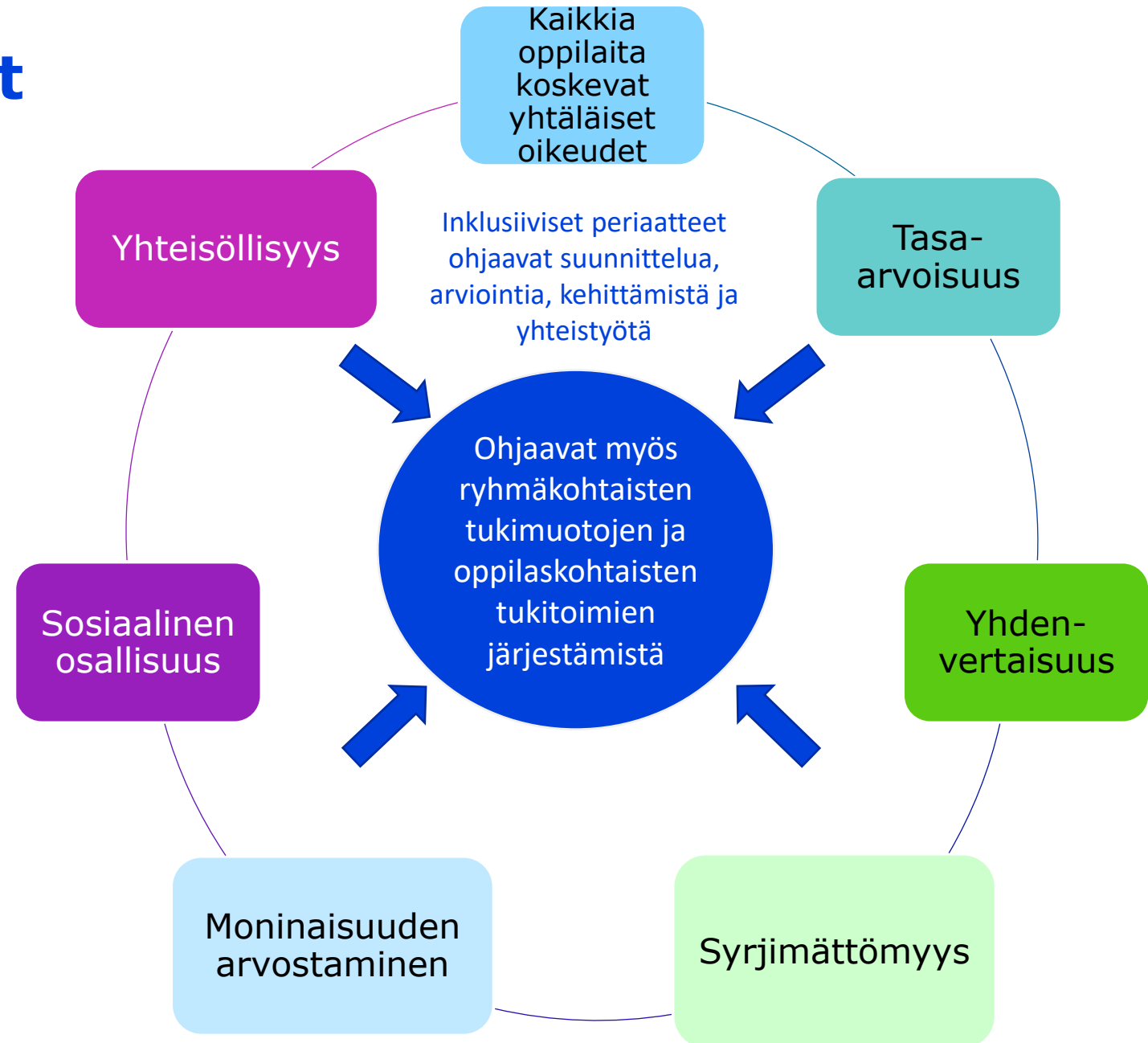
Jukka on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on.

**Jukalla on oikeus kasvaa täyteen mittaansa
ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä.
Tässä Jukka tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä
kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä
kuunnellaan ja arvostetaan ja että
hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään.**

**Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta
ja siitä, että Jukka voi yhdessä toisten kanssa
rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.**

Inklusiiviset periaatteet perusopetuksessa

- perusopetusta järjestetään ja kehitetään inklusioperiaatteiden mukaisesti
- Inklusioperiaatteet liittyvät kokonaisvaltaisesti **oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen** toteuttamiseen
- inklusiivisessa perusopetuksessa kukin oppilas voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä > **toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohta**

Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys yhdenvertaisuuden, oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, oppilaiden osallisuuden, yhteisöllisen opiskeluhuollon ja perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaaman koulutyön laatuun.

Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen (POPS 7.1)

- Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen sekä hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä ylläpitävää toimintaa kouluyhteisössä.
- **Ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä toteutettava ja koko kouluyhteisöä tukeva yhteisöllinen opiskeluhuolto** on keskeinen koulunkäynnin ja osallistumisen tukemisen muoto, jolla vaikutetaan koko yhteisön toimintakulttuuriin. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä.
- **Lisäksi opiskeluhuoltopalvelut ja monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto tukevat oppilaiden yksilöllisiä oppimisen, hyvinvoinnin ja terveyden tarpeita sekä sosiaalisten ja psyykkisten valmiuksien kehittymistä.** Mikäli koulun työntekijä arvioi oppilaan tarvitsevan muuta kuin perusopetuslain mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea, tulee hänen toimia sen mukaan, mitä säädetään velvollisuudesta opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisesta oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.
- Opiskeluhuollosta määrätään tarkemmin Perusopetuksen opetusuunnitelman luvussa

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki 1.8.2025 alkaen

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

- Yleinen tukiopetus
- Opetuskielen tukiopetus
- Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Oppilaskohtaiset tukitoimet

1. Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
2. **Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä**
3. **Erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa**
4. Tulkitsemispalvelut
5. Avustajapalvelut
6. Apuvälineet

Opetusryhmien muodostaminen

Perusopetuksen
oppimäärästä tai
opetussuunnitelman
tavoitteista
poikkeaminen

Perusopetuksen
järjestäminen
oppilaalle
oppimiskykyyn
vaikuttavan vamman,
sairauden tai
toimintakyvyn
rajoitteen perusteella
1.8.2026 alkaen

Muut opetuspalvelut

Erikoissairaanhoidon potilaana
olevan oppilaan opetus ja
konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Opetuksen poikkeava
järjestäminen

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Opetuksen järjestäjän tehtävä

- Uudistetun perusopetuslain 20 b §:n mukaan opetuksen järjestäjän on varmistettava oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja järjestettävä ryhmäkohtaisia tukimuotoja osana esi- ja perusopetuksen toimintaa.
- Uudistus edellyttää muutoksia koulujen toimintakulttuuriin ja sen onnistumisessa suuri merkitys on sillä, miten hyvin uudistuksen tavoitteet ja käytännöt pystytään toteuttamaan koulujen arjessa.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt – mitä ne ovat?

- oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetuksen järjestämistä ja opetuksen eriyttämistä
- eri oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä avaavaa kielitietoista opetusta
- opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa
- pedagogisia ratkaisuja, joilla tukea tarvitsevien oppilaiden lisäksi huomioidaan myös oppilaat, jotka etenevät opinnoissaan eri laajuisin tavoitekokonaisuuksittain
- opettajan kykyä huomioida riittävästi opetusryhmän tarpeet ja vahvuudet
- oppilaan huoltajien ja oppilaiden kanssa työskentelevien henkilöiden hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

- Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat:
 - Opettajan antama yleinen tukiopetus
 - Opettajan antama opetuskielen tukiopetus
 - Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä
- opetuksen järjestäjän tulee varata ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen lukuvuosisuunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia viikossa koulun oppilasta kohden
- **ryhmäkohtaisten tukimuotojen minimituntimäärä on velvoittava**
- sen lisäksi on tarjottava oppilaskohtaisiin tukitoimiin sisältyvä erityisopettajan opetus osittain tai kokonaan pienryhmässä ja erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä tai erityisluokassa on oppilaiden tuen tarpeiden mukaisesti

Opettajan antama yleinen tukiopetus

- auttaa oppilasta saavuttamaan oppimisen tavoitteet sekä edistymään opinnoissaan
- osana yleistä tukiopetusta oppilaalle opetetaan oppimaan oppimisen taitoja, oppimisstrategioita ja opiskelutapoja, jotka tukevat hänen oppimistaan
- voi kohdistua kaikkiin oppiaineisiin ja sillä voidaan tukea myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteita
- voidaan antaa oppituntien yhteydessä, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena niiden oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy, myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät
- yleistä tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja, myös muu opettaja
- samanaikais- tai yhteisopettajuutta voidaan käyttää
- opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää

Opettajan antama opetuskielen tukiopetus

- kohdistuu opetuskielen ja eri tiedonalojen tekstitaitojen vahvistamiseen
- annetaan oppilaille, joilla ei ole riittävästi opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi
- keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen ja oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen
- voidaan antaa oppilaiden työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana yhteis- tai samanaikaisopetuksena tai pienemmässä ryhmässä, jolloin tukiopetusta tarvitsevat oppilaat voivat olla eri tilassa toisen opettajan kanssa
- myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät
- opetuskielen tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja, myös muu opettaja
- opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

- erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä järjestetään siten, että se tukee ja täydentää muuta opetusta ja mahdollistaa oppilaiden tarpeiden huomioimisen osana ryhmämuotoista opetusta
- ensisijaisesti ryhmäkohtainen tukimuoto, jota ei kohdenneta yksittäisen oppilaan vaan tietyn oppilasryhmän tai koko opetusryhmän oppimisen tuen tarpeiden mukaisesti
- erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä *voi liittyä myös erityisopettajan konsultaatiota*, joka kohdentuu kyseisen luokan tai ryhmän kanssa toimiville opettajille ja muulle opetus- ja kasvatushenkilöstölle
- opetus voidaan järjestää samanaikais- ja tai yhteisopetuksena yhdessä luokkaa opettavan opettajan kanssa niin, että erityisopettaja työskentelee samassa luokkatilassa tai siirtyy pienemmän ryhmän kanssa toiseen tilaan
- opettajat **jakavat opetustehtävät keskenään ja suunnittelevat opetuksen yhdessä**, jolloin erityisopettaja voi tukea oppilasta muun opetuksen yhteydessä
- oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhdessä oppilaan työskentelyä, oppimista, osaamista ja käyttäytymistä
- ryhmäkohtaiset tukimuodot järjestetään ja tarvittaessa muutetaan oppilaiden tuen tarpeiden mukaisiksi

Oppilaskohtaiset tukitoimet

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia voi saada molempia

- Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla.
- Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi käynnistyy, kun oppilasta opettavat opettajat toteavat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä.
- Oppilas ja hänen huoltajansa voivat myös tuoda esiin havaintonsa ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävydestä.
- Myös silloin, jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on niin ilmeinen, että oppilasta ei perusopetuksen alkaessa voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla, voidaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa poikkeuksellisesti jo ennen perusopetuksen alkamista.

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi (POPS 7.4.1.)

- Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö **voi tukea** oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimista, mutta se ei ole edellytys hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.
- Tuen tarpeen arvioinnissa on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Esimerkiksi opetussuunnitelman **oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen** on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin **on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä** tai **mahdollisia lausuntoja** oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

Oppilaskohtaiset tukitoimet

- Oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan hänen oppimistaan tai koulunkäyntiään ja hän tarvitsee säännöllisiä tukitoimia.
- Oppilaskohtaisesta tuesta tehdään aina **arviointi, suunnitelma ja hallintopäätös (POL 20 f §)**
- Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat
 1. erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
 - 2. erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä**
 - 3. erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa**
 - 4-6. oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet.

Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä (POPS 7.4.3.1.)

- Säännöllisellä erityisopettajan antamalla opetuksella osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoitetaan erityisopettajan kelpoisuuden omaavan opettajan antamaa opetusta.
- Säännöllisyydellä tarkoitetaan pitkäkestoista, esimerkiksi lukukauden tai vuoden pituista jaksoa.
- Voidaan toteuttaa myös pienryhmässä oppilaan omasta opetusryhmästä erillään. Tällöin pienryhmällä tarkoitetaan ryhmää, jonka koko on paikallisesti opetuksen järjestäjän päätettävissä.
- Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaa, että esimerkiksi yhden oppiaineen opetustunneista **alle puolet** on erityisopettajan antamaa opetusta joko muun opetuksen yhteydessä tai pienryhmässä.

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä (POPS 7.4.3.2.)

- Oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama opetus yhdessä tai useammassa oppiaineessa tarkoittaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä.
- Tällöin oppilaan katsotaan oppimisvalmiuksistaan tai oppimisen edellytyksistään johtuen hyötyvän erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamasta opetuksesta pienryhmässä yhden tai useamman oppiaineen opetuksessa.
- Ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.
- Yhden opettajan opettama opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.

Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa (POPS 7.4.3.3.)

- Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaan opetuksen järjestäminen erityisluokassa tarkoittaa sitä, että oppilas saa erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa.
- Osa opetuksesta voidaan toteuttaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti yhteistyössä niin, että oppilaan osallistuminen muiden opetusryhmien opetukseen on mahdollista.
- Yhden opettajan opettamat opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.
- Ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Erityisluokanopettajan opetusryhmässä erityisluokassa saa olla enintään kymmenen oppilasta, mutta enimmäiskoko voidaan ylittää tilapäisesti.

Oppilaskohtaisista tukitoimista

- Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tai oppilaskohtaisilla tukitoimilla ei voi poiketa perusopetuksen oppimäärästä eikä paikallisen opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista.
- Oppilaalla on aina oikeus saada opetusta sen mukaan, mitä vuosiviikkotuntien määrästä säädetään.
- Oppilaan tuen toteuttaminen suunnitellaan niin, että ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikutus koulupäivän pituuteen on perusopetuslain ja asetuksen mukainen, eikä aiheuta oppilaalle tarpeetonta kuormitusta.

**Perusopetuksen oppimäärästä
tai opetussuunnitelman
tavoitteista poikkeaminen**

Oppimäärän tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehdään aina hallintopäätös

- Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin **on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä** tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.
- Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista voidaan poiketa kolmella tavalla. Nämä ovat:
 - A. opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain
 - B. oppiaineen oppimäärän rajaaminen
 - C. tilapäinen vapauttaminen oppimäärän opiskelusta terveydellisistä syistä.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Opetussuunnitelman perusteissa luku 5.4.3
Perusopetuslaissa 20 h §

Tavoitekokonaisuuksittain
opiskeleva oppilas opiskelee
opetussuunnitelman
tavoitteiden mukaisesti, eikä päätös
tarkoita oppiaineen oppimäärän rajaamista.

Ei ole varsinaisesti oppimisen
tukea, koska opiskella voi myös omaa
vuosiluokkaansa nopeammin.
Siksi on POPS:n luvussa 5, eikä 7

Tapa järjestää opetusta
yksittäisille oppilaille
oppilaskohtaisesti

Mahdollistaa **nopeamman**
ja **hitaamman** etenemisen
vuosiluokkakauskojen 1-2, 3-
6, 7-9 sisällä

Edellyttää
hallintopäätöstä ja
arviointiin perustuvaa
suunnitelmaa

Oppimäärän rajaaminen (luku 7.5.1)

- Oppiaineen oppimäärän rajaaminen tehdään vasta silloin, jos oppilas ei kykene ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta suoriutumaan hyväksytysti (arvosana välttävä eli 5) perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista.
- Jos perusopetuksen oppimäärästä tai sisällöistä on tarpeen poiketa tietyn oppiaineen osalta oppilaan heikon suoriutumisen vuoksi, se on mahdollista ainoastaan silloin, kun oppilas on jo saanut muiden tukimuotojen ja toimien lisäksi kyseisessä oppiaineessa oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa.

Oppimäärän rajaaminen (POPS 7.5.1)

- Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskelutekniikka tai käyttäytymisellä reagointi eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppimäärän rajaamiselle.
- Oppimäärän rajaaminen tehdään karsimalla opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä oppilaan edellytysten mukaiseksi.
- Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti *. Päättötodistukseen merkitään arvosana 5*.
- Edellyttää arviointia (20 d §), suunnitelmaa (20 e §) ja päätöstä (20 f §).

Rajaaminen on viimesijainen keino

- Oppimäärän rajaamisen tarpeesta tehdään luotettava arviointi opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.
- Arviointiin tulee sisältyä dokumentaatio siitä, millä tavalla perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöistä poikkeamisen tarve on todettu.
- Arvioinnin tukena voidaan käyttää **eri asiantuntijoiden lausuntoja**.
- Asiasta tehdään tukea koskeva hallintopäätös, joka on perusteltava.
- Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Tilapäinen vapauttaminen oppimäärän opiskelusta terveydellisistä syistä (POPS 7.5.1)

- Tilapäisellä vapauttamisella oppiaineen oppimäärän suorittamisesta tarkoitetaan lyhytaikaista ja määräaikaista opetukseen osallistumattomuutta **terveydellisistä syistä**.
- Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan oikeuksiin puuttuva toimenpide, ja sen vuoksi **on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta**.
- 20 h §:n perusteella tehtäviä päätöksiä koskee 1.8.2025 alkaen neljän kuukauden määräaika, jonka jälkeen tilannetta tulee tarkastella uudelleen.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus (luku 5.4.1)

- Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa opiskellaan oppiainejaon sijaan toiminta-alueittain (MOTORISET TAIDOT, KIELI JA KOMMUNIKAATIO, SOSIAALISET TAIDOT, PÄIVITTÄISTEN TOIMINTOJEN TAIDOT ja KOGNITIIVISET TAIDOT)
- Oppilaalla on ensisijainen oikeus opiskella oppiaineittain.
- Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

- Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen **tavoitteena on tukea ja vahvistaa oppilaan toimintakykyä sekä opettaa tietoja ja taitoja**, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämästään.
- Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa huomioidaan **oppilaiden osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden aktiivinen tukeminen sekä kouluyhteisön jäsenenä toimiminen**.
- Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa hyödynnetään kaikkia koulupäivän tilanteita, kuten siirtymätilanteita, ruokailutilanteita, välitunteja, oppituokioita, päivittäin toistuvia rutiiniaskareita sekä retkiä ja teemapäiviä.

Oppilaskohtainen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

- Oppilaan oppilaskohtaiset **tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä edistymisen arviointi** kuvataan oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa kullekin toiminta-alueelle.
- Suunnitelmassa kuvataan myös oppilaan **oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut**.
- Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.

Huomioi siirtymäaika toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen osalta

- Uusi PoL:n 20 i § opetuksen järjestäminen oppilaalle vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella tulee voimaan vasta 1.8.2026, sillä tämä pykälä liittyy pidennetyn oppivelvollisuuden uudistamiseen, jolla on oma voimaantuloajankohta oppivelvollisuuslaissa. Tämän vuoksi ne vanhat erityisen tuen päätökset, jotka sisältävät myös päätöksen pidennetystä oppivelvollisuudesta, voidaan päättää uuden lainsäädännön mukaisiksi vasta 1.8.2026 alkaen.
- Päätös toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta tehdään 1.8.2025-31.7.2026 uuden perusopetuslain 20 f §:n (tukea koskeva päätös) perusteella.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

- Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu tarjoaa opettajille ja muulle henkilöstölle asiantuntijatukea lasten ja oppilaiden oppimisen ja opetukseen osallistumisen edistämiseen.
- Tuki kohdistuu ennaltaehkäisevien ja korjaavien toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen omassa koulussa tai esiopetusryhmässä.
- Palvelu on tarkoitettu tilanteisiin, joissa opetushenkilöstön konsultaation tarpeisiin liittyy lasten ja oppilaiden erikoissairaanhoidollisia tarpeita ja joissa tarvitaan vaativaa monialaista osaamista.
- Sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan on järjestettävä konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua toiminta-alueensa kunnille oppilaan omassa koulussa tai lapselle esiopetuksen järjestämispaikassa.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/konsultatiivinen-sairaalaopetuspalvelu>

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu – palvelusta sopiminen

Konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta ja siirtymisen kannalta välttämättömästä tuesta sopivat

- hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta
- ja oppilaan opetuksen järjestäjä
 - jos lapsen opetuksen järjestäjä on muu kuin lapsen hoidon aikainen kotikunta tai ilman kotikuntaa olevan lapsen asuinkunta, myös lapsen kotikuntaa tai asuinkuntaa on kuultava

Oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan **korvauksen** sairaalakoulussa olevista oppilaista sekä konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta.

lopuksi

7.8 Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto

- Oppivelvollisen oppilaan siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle.
- **Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen tuen, ohjauksen sekä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy oppilaan siirtyessä. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tietojen siirtäminen edellyttää suostumusta. Tiedonsiirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä.** Opetuksen järjestäjät vastaavat tiedonsiirron käytäntöjen luomisesta ja kehittämisestä.

7.9 Paikallisesti päätettävät asiat

- oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu
 - **opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet**

Monialaista yhteistyötä edistävät ja vaikeuttavat tekijät oppilaitoksissa hyvinvointityön kontekstissa.

*Henkilöstö piti monialaista yhteistyötä tärkeänä, mutta **tulokset paljastivat myös siiloutumisen ja vuorovaikutuksen puutteet opiskeluhoolto-palveluiden ja opetuksen välillä.** Tutkimus suuntaa kiinnittämään huomiota yhteistyön rakentamisen edellytyksiin: **1) riittävät aika- ja henkilöstöresurssit, 2) toimivat yhteistyörakenteet ja puitteet, 3) yksilölliset ja toimintakulttuurissa vallitsevat asenteet, oletukset, uskomukset ja kiinnostus yhteistyöhön, 4) käytännön toiminta sekä 5) yhteistyötä edistävä johtaminen.** Toimiva monialainen yhteistyö ei ole vain resurssikysymys vaan edellyttää pitkäjänteistä työtä sitä tukevien toimintamallien käyttöön ottamiseksi. Yhteistyö rakentuu niin arjen kohtaamisissa kuin virallisissa rakenteissa ja edellyttää yhteistä ymmärrystä, sitoutumista sekä johdon aktiivista roolia.*

Sainio, M., Eskelinen, S., Aro, T., & Hämeenaho, P. (2025). Monialaista yhteistyötä edistävät ja vaikeuttavat tekijät oppilaitoksissa hyvinvointityön kontekstissa. *Kasvatus*, 56(3), 271–287.
<https://doi.org/10.33348/kvt.162443>

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos

perusopetus@oph.fi

